

8. Hradby křesťanské Evropy

↑ **Hrad Chotyn** – strategicky položené opevněné sídlo leží nad řekou Dněstr, nachází se na území dnešní Ukrajiny. / Foto: Sergiy Kovalenko, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 4.0

↑ **Hrad Kamenec Podolský** – stejně jako Chotyn se nachází na území dnešní Ukrajiny. Tyto pevnosti na hranicích křesťanského světa po staletí vzdorovaly tatarským a tureckým nájedníkům. / Foto: Grzegorz Gołębiowski, Wikimedia Commons, licence CC BY-SA 4.0

← **Panna Marie** byla považována za zvláštní ochránkyni a královnu Rzeczpospolité. / Foto Panny Marie z Brány rozbřesku ve Vilniusu: Adas Vasiliauskas

↑ **Brána rozbřesku** (Ostrá brána) ve Vilniusu s obrazem Panny Marie Ostrobranské. / Foto: Adas Vasiliauskas

Šlechtičtí občané nevnímali svou Republiku jen jako ztělesnění antické obce, ale i jako vojenskou mocnost. Proto si šlechta tolik zakládala na vojenských ctnostech a po vzoru starověkých Sarmatů, za jejichž potomky se považovala, spoléhala zejména na svou elitní jízdu okřídlených husarů, jejichž exotické vzezření i umění boje budily na bitevních polích respekt. V souvislosti s přesvědčením o výjimečnosti vlastní republiky začala polsko-litevská šlechta chápat svůj stát jako *antemurale christianitatis* – baštu křesťanstva, chránící východní hranici Evropy před vnějším nebezpečím. V roce 1621 dokázala spojená polsko-litevská armáda posílená o tisíce kozáků pod vedením záporožského hejtmana Sahajdačného – velkého zastánce kozácké spolupráce s polsko-litevskou republikou – zadržet několikanásobnou osmanskou přesilu v bitvě u Chotynu. Řadu podobných slavných vojenských vítězství polská společnost spojovala s Boží Prozřetelností a zároveň i s vírou, že Republika plní v dějinách svou svatou misi. I proto jsou husaři krále Jana III. Sobieského dodnes považováni za zachránce Vídně před osmanským obležením v roce 1683 a čenstochovská madona je chápána jako strůjkyně polsko-litevského vítězství nad Švédy. I když vojenská sláva dávného impéria v 18. století upadla, osvícenští reformátoři na zdatnost svých předků nezapomněli – z iniciativy krále Stanislava II. Poniatowského byla založena Rytířská škola, jejímž absolventem byl i Tadeusz Kościuszko narozený ve Velkoknížectví, vůdce posledního boje Republiky proti Rusku v roce 1794.

← Dalším klíčovým místem mariánského kultu je **klášter Jasná Hora v Čenstochové**. Význam Jasně Hory je spjatý s příběhem obléhání kláštera Švédy v roce 1655. Klášter-pevnost byl jedním z posledních míst v zemi, která se úspěšně bránila protestantské invazi. / Foto: Konrad Kerker

„*Bůh Polským královstvím jako plotem křesťanství od pohanů ohradil.*“

Stanisław Sarbiewski

← **Bitva u Chotynu 1621**
/ Zdroj: archiv autora

← **Sobieski u Vídně** – Obraz Jana Matejka znázorňuje polského krále Jana III. Sobieského, který po svém slavném triumfu nad osmanskými Turky v roce 1683 posílá papeži Inocenci IX. list, že křesťanská Vídeň byla zachráněna. / Zdroj: archiv autora

→ **Barokní areál Vilniuské univerzity**, první evropské univerzity na východ od Visly, založené v roce 1579. Protireformace a s ní spjatá barokní architektura i emotivní barokní zbožnost ovlivnily krajinu a dějiny Rzeczpospolité. V průběhu 17. století konflikty mezi většinovými katolíky a ostatními vyznáními narůstaly. Osudová pro Unii byla hlavně nespokojenost pravoslavného obyvatelstva na Ukrajině. / Foto: Gabrielius Khiterer